

Wat is Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg?

Verpleeghuiszorg die draait om wat belangrijk is voor mensen die zorg krijgen, hun naasten en medewerkers. Zodat mensen kunnen leven en zorg krijgen op manieren die bij hen passen. En medewerkers met plezier en passie kunnen werken. Om dat tot volle wasdom te laten komen, vinden we in en rondom minimaal 29 zorgorganisaties de verpleeghuiszorg opnieuw uit. Mensen van LOC en VWS ondersteunen daarbij. In de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg waarin wij ons verenigen, is deze droom steeds opnieuw ons uitgangspunt. En zoeken we doorgaand de grenzen op van wat mogelijk is om die droom waar te maken. Als regels of (denk)kaders in de weg staan, kijken we hoe het anders kan, zodat die ondersteunend kunnen zijn. In dit document meer over het ontstaan, doel en de organisatie van de beweging.

Oorsprong

‘Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg, van regels naar relaties’ komt voort uit het landelijke verbeterprogramma ‘Waardigheid en trots, liefdevolle zorg’ voor onze ouderen. ‘Waardigheid en trots’ beoogt de kwaliteit van de verpleegzorg in Nederland te verbeteren. Centraal staan daarbij de relatie tussen degene die zorg nodig heeft, de naasten en de zorgverlener. Op allerlei manieren probeert ‘Waardigheid en trots’ dit te bereiken. Onder andere door een ondersteuningsprogramma voor zorgorganisaties, congressen voor cliëntenraden, een kwaliteitskader en het inbrengen van eigen initiatieven door zorgorganisaties. Dit alles heeft tot veel enthousiasme in de ouderenzorg geleid. Om tot een echt fundamentele verandering te komen is het nodig radicaal te organiseren vanuit de relatie tussen de mens die zorg nodig heeft, zijn naasten en de zorgverleners. En daarbij aan te sluiten bij wat zij in hun leven belangrijk vinden. ‘Radicale vernieuwing, van regels naar relaties’ en het project ‘Leven zoals je wilt, radicale vernieuwing’ beogen radicaal vanuit deze relatie te organiseren. En daarbij ook de grenzen op te zoeken van wat mogelijk is. We zullen hier ingaan op ‘Radicale vernieuwing, van regels naar relaties’. LOC Zeggenschap in zorg heeft hiertoe het initiatief genomen en coördineert in nauwe samenwerking met het ministerie van VWS de activiteiten binnen deze beweging. Om de beweging in zijn groei te faciliteren.

Beweging

Tijdens het openingscongres op 9 februari 2017 hebben de deelnemers gevraagd niet langer over een project te spreken, maar over een beweging radicale vernieuwing. Bij een beweging past per definitie dat het open is. Samenwerken met anderen die een soortgelijke beweging voorstaan en steeds weer nieuwe mensen die zich aansluiten, zijn dynamieken die daarbij horen. Om de beweging te doen groeien wil LOC vooral mensen bij elkaar brengen die willen werken aan een zorg waarin mensen en menselijkheid centraal staan. Daarom is ook de keuze gemaakt om binnen de beweging over traditionele scheidslijnen heen te gaan. Mensen die zorg nodig hebben, naasten, leden van cliëntenraden, zorgverleners, facilitair medewerkers, medici, beleidsmedewerkers, bestuurders, managers,

inkopers, toezichthouders en anderen werken samen binnen deze beweging. In dialoog en verbinding werken we aan een menselijke zorg. Waarbij we elkaar aanspreken als dat niet gebeurt en elkaar helpen als het moeilijk wordt.

Doel

Het doel is de zorg maximaal te organiseren vanuit de relatie tussen de mens die zorg nodig heeft, zijn naasten en de zorgverleners. Zorgorganisaties, wetten, systemen, richtlijnen, protocollen en randvoorwaardelijke organisaties zijn helpend en faciliterend bij het vormgeven van deze relatie. In drie jaar tijd willen we een veenbrand veroorzaken, zodat minimaal 29 zorgorganisaties bezig zijn om vanuit de relatie te organiseren. En we ook zichtbaar hebben welke veranderingen dit voor systemen en randvoorwaarden betekent.

Organisatie

Iedere lokale situatie is anders en ieder mens is anders. Daarom is het wenselijk dat mensen overal in het land nadenken hoe zij de zorg vanuit de relatie het beste kunnen organiseren. Dat mag van plaats tot plaats verschillen, omdat de context verschilt. Woorden als uitrollen passen niet bij deze beweging. Wel: leren van elkaar, inspiratie opdoen, elkaar enthousiasmeren en elkaar kritisch bevragen. In deze beweging 'radicale vernieuwing' maken mensen binnen de deelnemende zorgorganisaties hun eigen plannen hoe zij vanuit de relatie willen organiseren. Waarbij er ook grote verschillen zullen ontstaan tussen locaties van dezelfde zorgorganisatie en soms zelfs per afdeling binnen een locatie.

Zorgorganisaties maken hun eigen plannen en zijn zelf verantwoordelijk voor het resultaat. Zij denken ook zelf en met elkaar na hoe zij het resultaat van hun inspanningen zichtbaar willen maken en verspreiden. LOC en VWS faciliteren daarbij. En spreken ook organisaties aan als zij signaleren dat organisaties niet echt vanuit de relatie organiseren.

Binnen de beweging 'radicale vernieuwing, van regels naar relaties' zijn drie soorten deelnemende zorgorganisaties:

- kern: 4 organisaties
- ring: maximaal 35 organisaties
- schil: geen maximum

Hieronder zullen we uitleggen wat de verschillen zijn tussen kern, ring en schil.

Kern

De vier organisaties Vier organisaties vormen de kern van de beweging 'radicale vernieuwing verpleeghuiszorg'. Zij hebben zich vanaf de start gecommitteerd om volledig vanuit de relatie te gaan organiseren. En publiekelijk open te zijn over hoe zij die ontwikkeling doormaken, zodat heel Nederland kan zien en leren van wat er gebeurt. Van wat er goed gaat en wat minder goed gaat. De kernorganisaties hebben zich ook bereid verklaard hun huidige manier van organiseren en organisatie ter discussie te stellen als dat nodig is om vanuit de relatie te organiseren. Deze vier organisaties hebben hun eigen veranderaanpak gekozen en uitgewerkt. Zij focussen daarbij op de vraag: wat hebben we

nodig om vanuit de relatie te organiseren? Zij gaan daarin ver en zoeken de grenzen op van bestaande (denk)kaders. Ook als zij merken dat zij tegen bestaande systemen en regels aanlopen, en het opzoeken van grenzen nodig is om vanuit de relatie te organiseren. De vier kernorganisaties starten dus steeds met de inhoud: wat is er nodig? En kijken dan hoe ze dat gaan organiseren. Voor wat er nu eventueel in de weg zit, worden oplossingen gezocht.

De discussies starten dus niet bij de systemen, maar bij de inhoud.

De vier organisaties overleggen periodiek met elkaar over de voortgang, de resultaten, de ontstane energie en de belemmeringen die zij ervaren. Ook kijken zij waar zij elkaar nodig hebben en kunnen versterken. Zij kunnen ook digitaal uitwisselen via het aangeboden sociaal platform. De vier organisaties maken hun ervaringen, inzichten en opgedane kennis zichtbaar via verschillende eigen (sociale) media en de media-mogelijkheden via het LOC, zoals de nieuwsbrief, website, LOC-platform en blad Zorg & Zeggenschap e.d. Maar ook via allerlei bijeenkomsten.

LOC

LOC ondersteunt de vier kernorganisaties en monitort de voortgang. Dat houdt concreet in: -

- faciliteren beweging radicale vernieuwing in samenspraak met VWS
- organiseren en faciliteren van ontmoetingen tussen de vier kernorganisaties en het kernteam
- organiseren vier grote samenkomsten per jaar voor de beweging
- opzetten leernetwerk tussen organisaties kern, ring en schil
- bieden van ondersteuning bij het vastleggen en ontsluiten van ontstane kennis bij de vier kernorganisaties
- faciliteren en mede-organiseren bijeenkomsten voor projectleiders, cliëntenraden, raden van toezicht, e.a. en van thematische bijeenkomsten
- aanspreekpunt voor vragen vanuit de kernorganisaties
- uitwisseling via platform www.radicalevernieuwing.nl
- communicatie via nieuwsbrief, platform en tijdschrift Zorg & Zeggenschap
- structureel overleg met onder andere zorgkantoren, inspectie, NZa, CIZ, CAK en politiek over radicale vernieuwing
- bemiddeling bij problemen tussen kernorganisaties en randvoorwaardelijke organisaties (zoals Inspectie, zorgkantoren, NZa)
- hulp kernorganisaties bij vormgeven communicatie, zoals training vloggen
- monitoren voortgang beweging radicale vernieuwing als geheel
- verbinden mensen met dezelfde interesses en uitdagingen in het kader van het radicale vernieuwen
- scherp houden, uitdagen en aanspreken kernorganisaties om steeds vanuit de relatie te denken en te organiseren
- contact houden met VWS over voortgang
- verbinding leggen met andere projecten zoals 'leven zoals je wilt' en 'academische werkplaats Zuid-Limburg'

VWS

Het ministerie van VWS ondersteunt de beweging radicale vernieuwing. Voor de kern doet VWS daarbij het volgende:

- samen met LOC beweging 'radicale vernieuwing' scherp en op koers houden, mede door onderdeel te zijn van het kernteam
- aanwezig zijn op congressen en bijeenkomsten kernorganisaties en daar vanuit de inhoud meedenken
- financiële steun kernorganisaties bij het waarmaken van hun plannen
- actie ondernemen als de kernorganisaties belemmeringen in het systeem of met randvoorwaardelijke organisaties ervaren. Door: met deze randvoorwaardelijke organisaties te zoeken naar een oplossing, actief te werken aan verandering van systemen en daar waar dat niet kan de dialoog over de gesignaleerde problemen te voeren
- openen deuren voor kernorganisaties waar dat mogelijk en wenselijk is, zoals betrokkenheid staatssecretaris

Ring

De maximaal 35 organisaties

Maximaal 35 organisaties vormen de ring van de beweging 'radicale vernieuwing verpleeghuiszorg'. Zij committeren zich bij de start om vanuit de relatie te gaan organiseren. En zijn ook bereid waar dat nodig is hun huidige organisatie of manier van organiseren aan te passen. Zij kiezen hun eigen veranderaanpak en kijken daarbij actief wat de vier kernorganisaties en de collega-organisaties in de ring doen. Zij doen dat meer in de luwte dan de vier kernorganisaties. Zij kunnen ervoor kiezen de publiciteit te zoeken, maar hoeven dat niet per se. Als zij tegen belemmeringen in het systeem aanlopen kunnen zij dat met andere organisaties in de ring bespreken en bij LOC melden. Anders dan bij de kern zullen LOC en VWS niet per casus meteen actie ondernemen, maar periodiek de binnen de ring gesignaleerde belemmeringen met de randvoorwaardelijke organisaties bespreken. De organisaties in de ring krijgen een workshop aangeboden van twee dagdelen, waarin zij geholpen worden om vanuit de relatie te organiseren. Zij kunnen dit aanbod op maat invullen.

Overleg met elkaar gebeurt via de vier jaarlijkse grote meetings, kleinschalige themabijeenkomsten en het leernetwerk van onder andere cliëntenraden, raden van toezicht en projectleiders. Organisaties in de ring kunnen ook digitaal uitwisselen via het aangeboden sociaal platform. Via de wekelijkse digitale LOC-nieuwsbrief kunnen zij hun resultaten zichtbaar maken.

Deelname aan de ring is niet vrijblijvend. We verwachten dat organisaties vanuit de relatie organiseren en hun organisatie daarop laten aansluiten. Ook als dat grote veranderingen in de organisatie betekent. Het kan gebeuren dat een organisatie in de ring het niet redt om dit te realiseren. Om welke reden dan ook. In dat geval voert LOC het gesprek of een plaats in de schil passender is, zodat de organisatie actief betrokken kunnen blijven.

LOC

LOC ondersteunt de organisaties in de ring en monitort de voortgang. Dat houdt concreet in:

- coördinatie beweging radicale vernieuwing in samenspraak met VWS
- organiseren vier grote samenkomsten voor de beweging per jaar
- organiseren workshop van twee dagdelen
- opzetten leernetwerk tussen organisaties kern, ring en schil
- vastleggen en ontsluiten ontstane kennis bij de organisaties in de ring
- faciliteren en mede-organiseren bijeenkomsten voor projectleiders, cliëntenraden, raden van toezicht en thematische bijeenkomsten
- aanspreekpunt voor vragen vanuit organisaties in de ring
- uitwisseling via platform www.radicalevernieuwing.nl
- communicatie via nieuwsbrief, platform en tijdschrift Zorg & Zeggenschap
- structureel overleg met onder andere zorgkantoren, inspectie, NZa, CIZ, CAK en politiek over radicale vernieuwing
- hulp organisaties in de ring bij vormgeven communicatie, zoals training vloggen
- bewaken voortgang beweging radicale vernieuwing als geheel
- verbinden mensen met dezelfde interesses en uitdagingen in het kader van het radicale vernieuwen
- scherp houden, uitdagen en aanspreken organisaties in de ring om steeds vanuit de relatie te denken en te organiseren
- contact houden met VWS over voortgang
- verbinding leggen met andere projecten zoals 'leven zoals u wilt' en 'academische werkplaats Zuid-Limburg'

VWS

Het ministerie van VWS heeft de rol om steeds aan te geven dat ze de beweging radicale vernieuwing steunt. Voor de ring doet VWS daarbij het volgende:

- samen met LOC beweging 'radicale vernieuwing' scherp en op koers houden
- aanwezig zijn op congressen
- periodiek actie ondernemen op verzamelde signalen van organisaties in de ring als zij belemmeringen in het systeem of met randvoorwaardelijke organisaties ervaren
- openen deuren voor de organisaties waar dat mogelijk en wenselijk is, zoals betrokkenheid staatssecretaris

Schil

De zorgorganisaties in de schil

Vanuit diverse zorgorganisaties is de vraag gekomen of er een mogelijkheid is actief mee te kijken en op de hoogte te blijven van 'radicale vernieuwing'. Na overleg over de behoeften van deze organisaties is er een schil in het leven geroepen. Zorgorganisaties kunnen er om diverse redenen voor kiezen om in de schil mee te doen. Zoals: de organisatie wil graag vanuit de relatie organiseren, maar is er nu nog niet aan toe. De ring is vol en dit is een mogelijkheid om op de hoogte te blijven. Of al werkend vanuit de ring blijkt dat nu een brug te ver te zijn. Organisaties in de schil denken actief na over organiseren vanuit de relatie. Zij

kunnen deelnemen aan één groot congres per jaar, waar ook de kern en de ring aanwezig zijn. Zij kunnen actief meepraten op het platform en gebruik maken van de informatie via de wekelijkse elektronische nieuwsbrief en het magazine Zorg & Zeggenschap. Daarnaast kunnen zij deelnemen in het leernetwerk met de kern en ring via de themabijeenkomsten en/of die zelf organiseren.

LOC

LOC ondersteunt de organisaties in de schil. Dat houdt concreet in:

- ondersteuning beweging radicale vernieuwing in samenspraak met VWS
- organiseren jaarlijks groot congres voor de beweging
- opzetten leernetwerk tussen organisaties kern, ring en schil
- aanspreekpunt voor vragen vanuit organisaties in de schil
- uitwisseling via platform www.radicalavernieuwing.nl
- communicatie via nieuwsbrief, platform en tijdschrift Zorg & Zeggenschap
- structureel overleg met onder andere zorgkantoren, inspectie, NZa, CIZ, CAK en politiek over radicale vernieuwing
- verbinden mensen met dezelfde interesses en uitdagingen in het kader van het radicale vernieuwen
- verbinding leggen met andere projecten zoals 'leven zoals u wilt' en 'academische werkplaats Zuid-Limburg'

VWS

Het ministerie van VWS heeft de rol om steeds aan te geven dat ze de beweging radicale vernieuwing steunt. Voor de schil doet VWS daarbij het volgende:

- samen met LOC beweging 'radicale vernieuwing' scherp en op koers houden - aanwezig zijn op het jaarlijkse congres

Ten slotte

Er is nu voor drie jaar financiering voor 'radicale vernieuwing verpleeghuiszorg, van regels naar relaties'. Dat wil niet zeggen dat de beweging na drie jaar stopt. We gaan er vanuit dat na drie jaar er zoveel kracht is dat de beweging niet meer te stoppen is. We zullen dan ook kijken of er aparte financiële middelen nodig zijn om die beweging verder te ondersteunen.